ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ΤΡΙΤΟ ΤΜΗΜΑ)
ΤΗΣ 5ης ΜΑΪΟΥ 1983 [1]

Administration des impôts
κατά Guy Soler
(αίτηση του Cour de cassation του Παρισιού για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«Νέος οίνος ακόμη εν ζυμώσει — Ορισμός»

Υπόθεση 80/82

Περίληψη

Γεωργία — Κοινή οργάνωση αγορών — Οίνος — Οίνος που έχει διαχωριστεί από την οινολάσπη του — Έννοια

(Κανονισμός του Συμβουλίου 816/70, παράρτημα II, σημείο 8, όπως αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 337/79, παράρτημα II, σημείο 9)

Ο οίνος που περιέχει ποσοστό οινολάσπης κατώτερο από το μέσο ποσοστό οινολάσπης που λαμβάνεται στην πρώτη μετάγγιση μπορεί να θεωρηθεί ότι διαχωρίστηκε από την οινολάσπη του κατά την έννοια του κανονισμού 816/70, παράρτημα II, σημείο 8, περί κοινής οργανώσεως της αμπελοοινικής αγοράς. Συναπόκειται στον εθνικό δικαστή να εκτιμήσει το εν λόγω ποσοστό ανάλογα με τη συγκεκριμένη αμπελοοινική παράδοση του οικείου οίνου.

Στην υπόθεση 80/82,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Cour de cassation του Παρισιού, προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

ADMINISTRATION DES IMPÔTS, πολιτικώς εναγούσης,

και

GUY SOLER

1 — Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία της έννοιας «νέος οίνος ακόμη εν ζυμώσει», που αναφέρεται στο παράρτημα II του κανονισμού 816/70 του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 1970, περί συμπληρωματικών διατάξεων στον τομέα της κοινής οργανώσεως της αμπελοοινικής αγοράς (JO L 99, σ. 1),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

συγκείμενο από τους U. Everling, πρόεδρο τμήματος, Mackenzie Stuart και Y. Galmot, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. VerLoren van Themaat
γραμματέας: J. A. Pompe, βοηθός γραμματέας

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

I — Πραγματικά περιστατικά και έγγραφη διαδικασία

1. Ο κατηγορούμενος στην κύρια δίκη διώκεται γιατί κατείχε προς πώληση, υπό την ονομασία οίνος, προϊόν που δεν ανταποκρινόταν στον κατά νόμο ορισμό του ποτού αυτού. Το εν λόγω αδίκημα προβλέπεται στο άρθρο 4 του γαλλικού νόμου της 1ης Αυγούστου 1905 περί καταστολής της απάτης στην πώληση εμπορευμάτων και της νοθεύσεως των ειδών διατροφής και των γεωργικών προϊόντων.

Κατά την εισαγγελική αρχή, η οποία κίνησε τη δίωξη, ο οίνος αυτός παρουσίαζε τα χαρακτηριστικά «νέου οίνου ακόμη εν ζυμώσει» και, συνεπώς, δεν ήταν κατάλληλος για κατανάλωση.

2. Ως «νέος οίνος ακόμη εν ζυμώσει» ορίζεται στο παράρτημα II του κανονισμού 816/70 του Συμβουλίου, ο οίνος «του οποίου η αλκοολική ζύμωση δεν έχει ακόμη περατωθεί και ο οποίος δεν έχει ακόμη διαχωριστεί από την οινολάσπη του» (πρβλ. το σημείο 9 του παραρτήματος II του κανονισμού ΕΟΚ 337/79, της 5ης Φεβρουαρίου 1979, περί κοινής οργανώσεως της αμπελοοινικής αγοράς» (ΕΕ ειδ. έκδ., 03/024, σ. 112)· ο ορισμός αυτός επαναλαμβάνεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, του διατάγματος της Γαλλικής Δημοκρατίας 72-309, της 21ης Απριλίου 1972.

Ο «νέος οίνος ακόμη εν ζυμώσει» δεν περιλαμβάνεται, κατ' εφαρμογή του άρθρου 27,

παράγραφος 2, του κανονισμού 816/70 (άρθρο 48, παράγραφος 2, του κανονισμού 337/79), που αφορά τα προϊόντα που υπάγονται στην κλάση 22.05 του κοινού δασμολογίου, μεταξύ εκείνων των προϊόντων που μπορούν να προσφέρονται ή να παραδίδονται για άμεση ανθρώπινη κατανάλωση εντός της Κοινότητας.

3. Κατά συνέπεια διατάχθηκε δικαστική πραγματογνωμοσύνη, η οποία κατάληξε στο συμπέρασμα ότι ο οίνος είχε διαχωριστεί από την οινολάσπη του «γιατί το ποσοστό που βρέθηκε είναι απόλυτα φυσιολογικό». Με βάση τα συμπεράσματα της πραγματογνωμοσύνης, το πλημμελειοδικείο απάλλαξε τον κατηγορούμενο και απέρριψε τα αιτήματα της πολιτικής αγωγής, της εθνικής ομοσπονδίας παραγωγών επιτραπέζιων οίνων και της Administration des impôts ως προς τις φορολογικές παραβάσεις.

Το Cour του Montpellier, που επελήφθη της υποθέσεως μετά από έφεση της πολιτικής αγωγής επικύρωσε την παραπάνω απόφαση, για το λόγο ότι ποσοστό οινολάσπης μεταξύ 0,35 και 0,40 τοις εκατό είναι, κατά τους πραγματογνώμονες, ασήμαντο και ότι, συνεπώς, μπορεί να θεωρηθεί ότι ο επίδικος οίνος είχε διαχωριστεί από την οινολάσπη του.

4. Το γαλλικό Cour de cassation, ενώπιον του οποίου ασκήθηκε αναίρεση κατά της εν λόγω αποφάσεως, έκρινε

«ότι σύμφωνα με τους κανονισμούς ΕΟΚ του Συμβουλίου 816/70, παράρτημα ΙΙ, σημείο 8, και 337/79, παράρτημα ΙΙ, σημείο 9, ορίζεται ως "νέος οίνος ακόμη εν ζυμώσει", ο οίνος "του οποίου η αλκοολική ζύμωση δεν έχει ακόμη περατωθεί και ο οποίος δεν έχει ακόμη διαχωριστεί από την οινολάσπη του"· ότι ενόψει των κειμένων αυτών, πρέπει κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της συνθήκης της Ρώμης να ερωτηθεί προδικαστικώς το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αν μπορεί ο εθνικός δικαστής να θεωρήσει ότι διαχωρίστηκε από την οινολάσπη του οίνος που περιέχει ποσοστό οινολάσπης, μεταξύ 0,35 και 0,40 τοις εκατό, για το λόγο ότι κατά τους πραγματογνώμονες το ποσοστό αυτό είναι ασήμαντο».

Με απόφαση της 4ης Ιανουαρίου 1982, ανέβαλε την έκδοση αποφάσεως και ζήτησε από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του εν λόγω ερωτήματος.

5. Η απόφαση παραπομπής πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου την 1η Μαρτίου 1982.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν ο Soler, κατηγορούμενος στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενος από το δικηγόρο Στρασβούργου Jean Imbach, η γαλλική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Jean-Claude Prevel, γενικό γραμματέα της διυπουργικής επιτροπής για τα θέματα ευρωπαϊκής οικονομικής συνεργασίας και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Jean-Claude Séché, νομικό σύμβουλο.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

Με διάταξη της 2ας Φεβρουαρίου 1983, που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 95, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού διαδικασίας, το Δικαστήριο αποφάσισε να αναθέσει την υπόθεση στο τρίτο τμήμα.

ΙΙ — Γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο

Α — Ο κατηγορούμενος στην κύρια δίκη, *Soler*, παρατηρεί ότι κάθε κατάλληλος για κατανάλωση επιτραπέζιος οίνος μπορεί να υποστεί νέα ζύμωση, η οποία προκαλεί τη δημιουργία οινολάσπης, που καθιζάνει στον πυθμένα των κάδων. Ο ορισμός που

περιέχεται στον κανονισμό 816/70 δεν αναφέρεται στην περίπτωση τυχαίας ζυμώσεως ενός οίνου και, συνεπώς, δεν αποκλείει τη δυνατότητα υπάρξεως υπολειμμάτων οινολάσπης.

Κατ' αυτόν, ο διαχωρισμός της οινολάσπης του οίνου γίνεται με τη μέθοδο της μεταγγίσεως, που αποβλέπει στο διαχωρισμό του καθαρού οίνου από την οινολάσπη, που βρίσκεται στον πυθμένα του δοχείου. Αντίθετα, η ερμηνεία της διοικήσεως ισοδυναμεί με την άποψη ότι, αν, μετά το διαχωρισμό του οίνου από την οινολάσπη του, ενεργοποιηθεί απρόβλεπτα μια νέα ζύμωση, όσο μικρή και αν είναι αυτή, το προϊόν, που ήταν οίνος, χάνει την ιδιότητα αυτή για να γίνει πάλι «νέος οίνος εν ζυμώσει». Πρόκειται, λοιπόν για οίνο, που δεν μπορεί πλέον να καταναλωθεί αυτουσίως και δεν μπορεί να κυκλοφορήσει ούτε να αποτελέσει αντικείμενο ενδοκοινοτικού εμπορίου.

Κατά συνέπεια, αρμόδιοι να κρίνουν τη σημασία του ποσοστού της οινολάσπης, που μπορεί να εμφανιστεί, είναι οι πραγματογνώμονες οινολόγοι της χώρας καταγωγής.

Το συμπέρασμα αυτό έχει επιβεβαιωθεί με απόφαση του γαλλικού Cour de cassation, της 11ης Ιανουαρίου 1982, κατά την οποία εναπόκειται στο δικαστή της ουσίας να κρίνει κυριαρχικά, βάσει των εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης, αν ένα προϊόν εμπίπτει στον κοινοτικό ορισμό.

Κατά συνέπεια, ο κατηγορούμενος προτείνει στο Δικαστήριο να απαντήσει στο ερώτημα που υποβλήθηκε ως εξής:

«Ως διαχωρισμός του οίνου από την οινολάσπη του, νοείται η εργασία μεταγγίσεως, η οποία γίνεται μόνο αφού περατωθεί η ζύμωση και, συνεπώς, το προϊόν μπορεί να χαρακτηριστεί ως οίνος.

Τα υπολείμματα οινολάσπης που είναι δυνατό να παραχθούν μετά τη ζύμωση, δεν μπορούν να μεταβάλουν το χαρακτηρισμό του προϊόντος, ανεξάρτητα από τη σημασία των υπολειμμάτων οινολάσπης που μπορεί να διαπιστωθούν μεταγενέστερα.

Δεν εναπόκειται στον κοινοτικό δικαστή να κρίνει τη σημασία του ποσοστού των υπολειμμάτων οινολάσπης, το οποίο επιπλέον έχει θεωρηθεί ασήμαντο από τον πραγματογνώμονα, δεδομένου ότι το ποσοστό οινολάσπης δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη παρά μόνο σε σχέση με το αν έχει διαχωριστεί ο οίνος από την οινολάσπη του μετά τη ζύμωση ή, αντίθετα, με το αν δεν έχει γίνει ακόμη ο διαχωρισμός με μετάγγιση, περίπτωση κατά την οποία το προϊόν μπορεί να φέρει μόνο την ονομασία που προβλέπεται στο παράρτημα II, εδάφιο 8.»

Β — Η *γαλλική κυβέρνηση* σημειώνει πρώτα ότι ένας περιφερειακός διευθυντής του «Comptoir agricole français» (διευθυντής του οποίου είναι ο Soler) δήλωσε ότι 1 545 εκατόλιτρα ερυθρού οίνου στάλθηκαν από την Κορσική στη Sète με πλοίο, προκειμένου να αδειάσουν οι οιναποθήκες του «Comptoir agricole français» στο Borgho, για να είναι έτσι δυνατή η συνέχιση της αγοράς σταφυλών της τρέχουσας συγκομιδής. Αναγνώρισε ότι, όταν το πλοίο έφθασε στη Sète, το περιεχόμενο των δύο από τις πέντε δεξαμενές του πλοίου ήταν εν ζυμώσει.

Σύμφωνα με τη δικαστική πραγματογνωμοσύνη, ο επίδικος οίνος είχε υποστεί μερική αλκοολική ζύμωση, δεν είχε όμως διαχωριστεί από την οινολάσπη του. Κατά την έκθεση πραγματογνωμοσύνης, τα δείγματα που εξετάστηκαν περιείχαν αντίστοιχα δυναμική αλκοόλη 3°73 και 3°75, οι δε οινολόγοι θεωρούν ότι η ζύμωση του οίνου δεν έχει περατωθεί εφόσον δεν περιέχεται στον οίνο δυναμική αλκοόλη λιγότερη από 0,5 βαθμούς. Εξάλλου, αναφέροντας οι οινολόγοι ότι ο οίνος υπέστη μερική αλκοολική ζύμωση, ανεγνώρισαν οι ίδιοι ότι η ζύμωσή του δεν είχε περατωθεί.

Η γαλλική κυβέρνηση επισημαίνει λοιπόν ότι, σύμφωνα με τον ορισμό του, ο «νέος οίνος ακόμη εν ζυμώσει» εμφανίζει δύο σωρευτικώς λαμβανόμενα χαρακτηριστικά:

α) το προϊόν δεν έχει περατώσει την αλκοολική του ζύμωση,

6) δεν έχει ακόμη διαχωριστεί από την οινολάσπη του.

Ο ορισμός αυτός είναι, κατά τη γαλλική κυβέρνηση, αρκετά σαφής, ώστε να συνεπάγεται κατ' ανάγκη ότι ένας οίνος, εν ζυμώσει κατά το χρόνο της διενέργειας του ελέγχου και περιέχων 0,35 % οινολάσπη, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στην κατηγορία των επιτραπέζιων οίνων.

Γ — Η *Επιτροπή* παρατηρεί σχετικά ότι μπορεί να απαγορευθεί η προσφορά ή διάθεση του επίδικου προϊόντος για άμεση ανθρώπινη κατανάλωση εντός της Κοινότητας, μόνον αν πληρούνται οι δύο προϋποθέσεις του ορισμού. Κατά την Επιτροπή, το Cour de cassation θεώρησε ότι έχει αποδειχθεί η πρώτη προϋπόθεση, δηλαδή ότι ο οίνος ήταν ακόμη εν ζυμώσει. Συνεπώς, παραμένει μόνο το ερώτημα αν πληρούται και η δεύτερη προϋπόθεση που αφορά το διαχωρισμό του οίνου από την οινολάσπη του.

Ως προς τη δεύτερη προϋπόθεση, θα πρέπει να αποκλειστεί ότι ο διαχωρισμός του οίνου από την οινολάσπη του μπορεί να είναι απόλυτος. Το αποκαθάρισμα μιας φιάλης παλαιού οίνου το δείχνει σαφώς. Ο χαρακτηρισμός του ποσοστού ως «ασήμαντου» μπορεί λοιπόν να θεωρηθεί αρκετός, για να γίνει δεκτός ο διαχωρισμός.

Πάντως, για να καθοριστεί ο «ασήμαντος» ή όχι χαρακτήρας του ποσοστού, είναι σκόπιμο να εξεταστεί ποιο είναι το ποσοστό που βρίσκεται συνήθως στον οίνο, ο οποίος δεν έχει ακόμη διαχωριστεί από την οινολάσπη του. Η μόνη μέθοδος που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σχετικά είναι η σύγκριση της ποσότητας οινολάσπης (0,35-0,40 % εν προκειμένω) με αυτή που λαμβάνεται μετά τη μετάγγιση. Ο οίνος, ο οποίος δεν έχει ακόμη υποστεί μετάγγιση, πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν έχει διαχωριστεί από την οινολάσπη του.

Η Επιτροπή παραθέτει έκθεση του καθηγητού Cantarelli από την οποία προκύπτει ότι ο οίνος που δεν έχει υποστεί μετάγγιση μπορεί να περιέχει ποσοστό οινολάσπης που κυμαίνεται μεταξύ 0,5 % και 6 %, ο δε μέσος όρος είναι περίπου 4 %. Η σημαντική αυτή διαφορά οφείλεται κυρίως σε βιολογικούς παράγοντες όπως η ποικιλία, η ωρίμανση ή το κλίμα.

Εν προκειμένω, το ποσοστό 0,35-0,40 % οινολάσπης είναι κατώτερο από το ελάχιστο ποσοστό 0,5 % υγρής οινολάσπης που ελήφθη στην πρώτη μετάγγιση, γενονός που μπορεί να δικαιολογήσει το χαρακτηρισμό «ασήμαντη» που έδωσαν οι πραγματογνώμονες.

Έστω και αν το ποσοστό 0,35-0,40 % εκφραζόνταν σε ξηρές ουσίες (και όχι σε υγρές), το ποσοστό υγρής οινολάσπης θα ανερχόταν σε 0,70-0,80 %, ποσοστό που είναι ακόμη σαφώς κατώτερο από το μέσο ποσοστό του 4 %.

Επιπλέον, οι εν λόγω οίνοι ήταν ακόμη νέοι και, συνεπώς, μπορούσε, λαμβανομένων υπόψη των αιωρούμενων ουσιών που περιείχαν, να παραχθεί και πάλι οινολάσπη, εφόσον επαναλαμβανόταν η αλκοολική ζύμωση. Μια μερική ζύμωση διαπιστώθηκε ακριβώς κατά την άφιξη του φορτίου, μετά τη μεταφόρτωση που ακολούθησε τη μεταφορά με πλοίο. Εξάλλου, οι πραγματογνώμονες ανέφεραν ότι πιθανώς οι οίνοι ήταν ακόμη εν ζυμώσει κατά την αναχώρησή τους από το λιμένα φορτώσεως.

Η Επιτροπή θεωρεί λοιπόν ότι εναπόκειται στο δικαστή της ουσίας να κρίνει, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, αν ο διαχωρισμός της οινολάσπης έχει πράγματι γίνει κάτω από κανονικές συνθήκες. Προς τούτο, μπορεί, βάσει των εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης, να στηρίξει την εκτίμησή του σε ένα συνόλο τεκμηρίων που συνδέονται με

τα περιστατικά της υποθέσεως, ιδίως με την ύπαρξη της πρώτης μεταγγίσεως και με το ποσοστό οινολάσπης που διαπιστώθηκε στον οίνο, για τον οποίο πρόκειται, σε σχέση με το ποσοστό που ο οίνος αυτός μπορούσε να έχει, λαμβανομένης υπόψη της καταγωγής του, πριν από το διαχωρισμό της οινολάσπης του.

Αν ελλείπει το τελευταίο στοιχείο και ληφθεί υπόψη ο μέσος όρος του 4 %, ποσοστό 0,36-0,40 % διαπιστωμένο από πραγματογνώμονα αποτελεί, λόγω του ότι είναι ασήμαντο, τεκμήριο στο οποίο ο δικαστής της ουσίας μπορεί λογικά να στηριχθεί για να θεωρήσει ότι ο οίνος έχει διαχωριστεί από την οινολάσπη του.

Συνεπώς, η Επιτροπή προτείνει στο Δικαστήριο να απαντήσει στο ερώτημα που υποβλήθηκε με τον ακόλουθο τρόπο:

«Οίνος που περιέχει ποσοστό οινολάσπης μεταξύ 0,35 και 0,40 τοις εκατό μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει διαχωριστεί από την οινολάσπη του, κατά την έννοια του κανονισμού 816/70, παράρτημα II, σημείο 8, (κανονισμός 337, παράρτημα II, σημείο 9) περί κοινής οργανώσεως της αμπελοοινικής αγοράς.

Το πράγμα έχει διαφορετικά αν αποδειχθεί ότι το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί με εκείνο που βρισκόταν αρχικά στον εν λόγω οίνο.»

III — Απαντήσεις στις ερωτήσεις πού έθεσε το Δικαστήριο

Α — Απαντώντας στα ερωτήματα που έθεσε το Δικαστήριο, η γαλλική κυβέρνηση ανέφερε ότι ενώ η μετάγγιση δεν επιτρέπει πλήρη διαχωρισμό του οίνου από την οινολάσπη του, η διήθηση ή η φυγοκέντρηση επιτρέπουν σχεδόν απόλυτο διαχωρισμό της οινολάσπης. Σχετικά, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες των καταναλωτών, οι οποίοι ζητούν οίνο που δεν δημιουργεί κανένα πρόβλημα. Μετά την πρώτη μετάγγιση, παραμένει μια ποσότητα οινολάσπης οίνου 1 έως 3 % (σε σχέση με ποσότητα 2 έως 4 % πριν από την πρώτη μετάγγιση και 1 έως 2 % μετά τις μεταγγίσεις που ακολουθούν την πρώτη μετάγγιση).

Αφετέρου, το ποσοστό οινολάσπης στον οίνο δεν μπορεί να είναι σταθερό, στο μέτρο που η οινολάσπη ποικίλλει κατ' όγκο αναλόγως με διάφορους παράγοντες που έχουν σχέση με το περιβάλλον.

Β — Απαντώντας στις ερωτήσεις που έθεσε το Δικαστήριο, η Επιτροπή αναφέρει μεταξύ άλλων:

— ότι η κύρια αλκοολική ζύμωση, που μετουσιώνει το γλεύκος σταφυλής σε οίνο, προκαλεί το σχηματισμό σημαντικής ποσότητας οινολάσπης·

— ότι δεν αποκλείεται ότι μπορεί να γίνει ζύμωση του «επιτραπέζιου οίνου», όταν αυτός περιέχει ζάχαρα και ότι, στην περίπτωση αυτή, η ζύμωση συνοδεύεται πάντοτε από σχηματισμό οινολάσπης·

— ότι, έστω και αν δεν γίνει ζύμωση, μπορεί ακόμη να δημιουργηθεί στον επιτραπέζιο οίνο οινολάσπη·

— ότι η προϋπόθεση του διαχωρισμού του οίνου από την οινολάσπη απαιτείται από τους κοινοτικούς κανονισμούς, γιατί δεν μπορεί να αποκλειστεί η περίπτωση ζυμώσεως του επιτραπέζιου οίνου και ότι, αν ελλείπει η προϋπόθεση αυτή, δεν μπορεί να γίνει διάκριση μεταξύ του «νέου οίνου εν ζυμώσει» και του «επιτραπέζιου οίνου»·

— ότι η διαπίστωση, στην οποία θα προβεί ο εθνικός δικαστής σε μία συγκεκριμένη περίπτωση, ότι έχει γίνει μερική ζύμωση σε οίνο που μπορεί να προσφερθεί για ανθρώπινη κατανάλωση, δεν επιτρέπει, καθαυτή, το συμπέρασμα ότι ο εν λόγω οίνος «δεν έχει διαχωριστεί από την οινολάσπη του»·

— ότι υπάρχουν τρεις μέθοδοι για τον καθορισμό της ποσότητας οινολάσπης στον οίνο και ότι κάθε μέθοδος καταλήγει σε διαφορετικά αποτελέσματα.

IV — Προφορική διαδικασία

Ο κατηγορούμενος στην κύρια δίκη, Soler, εκπροσωπούμενος από το δικηγόρο Στρασβούργου Jean Imbach, και η Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον J.-C. Séché, επικουρούμενο από τον πραγματογνώμονα M. Chiappone, ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου στη συνεδρίαση της 25ης Μαρτίου 1983.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του στη συνεδρίαση της 21ης Απριλίου 1983.

Σκεπτικό

1 Με απόφαση της 4ης Ιανουαρίου 1982, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο την 1η Μαρτίου 1982, το Cour de cassation της Γαλλίας υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, ένα προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία της έννοιας «νέος οίνος ακόμη εν ζυμώσει», όπως ορίζεται στο παράρτημα ΙΙ, σημείο 8, του κανονισμού 816/70 του Συμβουλίου της 28ης Απριλίου 1970, περί συμπληρωματικών διατάξεων στον τομέα της κοινής οργανώσεως της αμπελοοινικής αγοράς (JO L 99, σ. 1), το οποίο αντικαταστάθηκε από το παράρτημα ΙΙ, σημείο 9, του κανονισμού 337/79 του Συμβουλίου, της 5ης Φεβρουαρίου 1979 περί κοινής οργανώσεως της αμπελοοινικής αγοράς (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/024, σ. 112).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο ποινικής διώξεως για κατοχή προς πώληση, υπό την ονομασία οίνου, προϊόντος που παρουσίαζε τα χαρακτηριστικά «νέου οίνου ακόμη εν ζυμώσει». Ο «νέος οίνος ακόμη εν ζυμώσει» δεν συγκαταλέγεται, όμως, κατ' εφαρμογή του άρθρου 27, παράγραφος 2, του κανονισμού 816/70 (που αντικαταστάθηκε από το άρθρο 48, παράγραφος 2, του κανονισμού 337/79) στα προϊόντα που μπορούν να προσφέρονται ή να παραδίδονται για άμεση ανθρώπινη κατανάλωση εντός της Κοινότητας.

3 Τόσο κατά τον κανονισμό του Συμβουλίου 816/70 όσο και κατά τον κανονισμό 337/79, «νέος οίνος ακόμη εν ζυμώσει» είναι ο οίνος «του οποίου η αλκοολική ζύμωση δεν έχει ακόμη περατωθεί και ο οποίος δεν έχει ακόμη διαχωρισθεί από την οινολάσπη του». Κατά το Cour de cassation το μοναδικό ζήτημα συνίσταται στο αν θα μπορούσε να θεωρηθεί στην προκειμένη περίπτωση ότι ο οίνος έχει «διαχωριστεί από την οινολάσπη του».

4 Προκειμένου να ερμηνευθούν οι όροι που περιέχονται στον ορισμό αυτό, το Cour de cassation υπέβαλε στο Δικαστήριο ένα προδικαστικό ερώτημα, με το οποίο ερωτά «αν μπορεί ο εθνικός δικαστής να θεωρήσει ότι διαχωρίστηκε από την οινολάσπη του οίνος που περιέχει ποσοστό οινολάσπης μεταξύ 0,35 και 0,40 τοις εκατό, για το λόγο ότι κατά τους πραγματογνώμονες το ποσοστό αυτό είναι ασήμαντο».

5 Με το ερώτημα αυτό ερωτάται κατ' ουσίαν αν ο οίνος, που περιέχει ασήμαντο ποσοστό οινολάσπης, μπορεί να θεωρηθεί ότι διαχωρίστηκε από την οινολάσπη του κατά την έννοια του κανονισμού 816/70, παράρτημα II, σημείο 8 (που αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 337/79, παράρτημα II, σημείο 9) περί κοινής οργανώσεως της αμπελοοινικής αγοράς.

6 Από τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν ενώπιον του Δικαστηρίου η γαλλική κυβέρνηση, η Επιτροπή και ο κατηγορούμενος στην κύρια δίκη προκύπτει ότι η ποσότητα οινολάσπης που παραμένει στον οίνο μετά το «διαχωρισμό» εξαρτάται από πολλούς παράγοντες και δεν μπορεί να καθοριστεί κατά τρόπο αφηρημένο. Επομένως, το ποσοστό οινολάσπης που περιέχεται ποικίλλει ανάλογα τόσο με τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε για το διαχωρισμό (μετάγγιση, φυγοκέντρηση ή διήθηση), όσο και με το κλίμα, την ποικιλία ή το βαθμό ωριμάνσεως της σταφυλής. Επίσης, το ποσοστό οινολάσπης μπορεί να εκφραστεί σε ξηρές ή υγρές ουσίες. Έτσι, το ποσοστό 0,35 έως 0,40 % που αναφέρει το Cour de cassation, πρέπει να αντιμετωπιστεί διαφορετικά, ανάλογα με το αν αναφέρεται σε υγρή ή σε ξηρά οινολάσπη.

7 Παρά τις δυσχέρειες που μπορεί να υπάρξουν για τον καθορισμό με ακρίβεια του ποσοστού οινολάσπης που παραμένει μετά το διαχωρισμό του οίνου από την οινολάσπη του, είναι, πάντως, βέβαιο ότι ο διαχωρισμός αυτός δεν μπορεί ποτέ να είναι απόλυτος. Αυτό αποδεικνύεται μεταξύ άλλων και από το γεγονός ότι μπορεί οποτεδήποτε να σχηματιστεί εκ νέου οινολάσπη, έστω και σε οίνο κατάλληλο για κατανάλωση. Αυτό το αποκαθάρισμα επέρχεται είτε λόγω νέας ζυμώσεως του οίνου είτε ακόμα και στην περίπτωση που δεν έγινε ζύμωση.

8 Επιπλέον, σύμφωνα με το πόρισμα επιστημονικής μελέτης που παραθέτει η Επιτροπή, το ποσοστό οινολάσπης που αναφέρει το Cour de cassation στην υπό κρίση υπόθεση, είναι πολύ κατώτερο από το μέσο ποσοστό οινολάσπης που λαμβάνεται στην πρώτη μετάγγιση και κατώτερο ή περίπου ίσο (ανάλογα με το

αν πρόκειται για υγρή ή ξηρά οινολάσπη) με το ελάχιστο ποσοστό που λαμβάνεται στην πρώτη μετάγγιση.

9 Συνεπώς, στο ερώτημα που υπέβαλε το Cour de cassation προσήκει η απάντηση ότι ο οίνος που περιέχει ποσοστό οινολάσπης σαφώς κατώτερο από το μέσο ποσοστό οινολάσπης που λαμβάνεται στην πρώτη μετάγγιση μπορεί να θεωρηθεί ότι διαχωρίστηκε από την οινολάσπη του κατά την έννοια του κανονισμού 816/70, παράρτημα II, σημείο 8 (που αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 337/79, παράρτημα II, σημείο 9) περί κοινής οργανώσεως της αμπελοοινικής αγοράς. Εναπόκειται στον εθνικό δικαστή να εκτιμήσει το εν λόγω ποσοστό ανάλογα με τη συγκεκριμένη αμπελοοινική παράδοση του οικείου οίνου.

Επί των δικαστικών εξόδων

10 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Επιτροπή και η κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Διά ταύτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε το Cour de cassation της Γαλλίας, με απόφαση της 4ης Ιανουαρίου 1982, αποφαίνεται:

Οίνος που περιέχει ποσοστό οινολάσπης σαφώς κατώτερο από το μέσο ποσοστό οινολάσπης που λαμβάνεται στην πρώτη μετάγγιση μπορεί να θεωρηθεί ότι διαχωρίστηκε από την οινολάσπη του κατά την έννοια του κανονισμού 816/70, παράρτημα II, σημείο 8 (που αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 337/79, παράρτημα II, σημείο 9) περί κοινής οργανώσεως της

αμπελοοινικής αγοράς. Εναπόκειται στον εθνικό δικαστή να εκτιμήσει το εν λόγω ποσοστό ανάλογα με τη συγκεκριμένη αμπελουργική παράδοση του οικείου οίνου.

Everling Mackenzie Stuart Galmot

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 5 Μαΐου 1983.

Κατ' εντολή
του γραμματέα

H. A. Rühl

Κύριος υπάλληλος διοικήσεως

Ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος

U. Everling

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ PIETER VERLOREN VAN THEMAAT ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1983 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Το ερώτημα που υποβλήθηκε

Στην παρούσα υπόθεση, το Cour de cassation του Παρισιού υπέβαλε το ερώτημα

«αν μπορεί ο εθνικός δικαστής να θεωρήσει ότι διαχωρίστηκε από την οινολάσπη του οίνος που περιέχει ποσοστό οινολάσπης μεταξύ 0,35 και 0,40 τοις εκατό, για το λόγο ότι κατά τους πραγματογνώμονες το ποσοστό αυτό είναι ασήμαντο».

2. Το εφαρμοστέο κοινοτικό δίκαιο και η εξέλιξη της εθνικής διαδικασίας

Το ερώτημα υποβλήθηκε γιατί ο Soler κατείχε σε απόθεμα για να πωλήσει οίνο που, σύμφωνα με την αρμόδια γαλλική υπηρεσία ελέγχου, δεν ήταν κατάλληλος για κατανάλωση, δεδομένου ότι το προϊόν δεν ήταν επιτραπέζιος οίνος, αλλά έπρεπε να θεωρηθεί ως «νέος οίνος ακόμη εν ζυμώσει». Το εν λόγω προϊόν ορίζεται ως ακολούθως στο σημείο 8 του παραρτή-

1 — Μετάφραση από τα ολλανδικά.